

Skipulagsstofnun
b.t. Jóns Smára Jónssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 12. maí 2023
UST202303-019/H.E.
10.05.00

Efni: Beiðni um umsögn - Sprengjueyðingarsvæði Landhelgisgæslunnar vestan Keflavíkurflugvallar.

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 3. mars sl. með áminningu dags. 21. apríl sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Starfsemin er háð starfsleyfi Heilbrigðiseftirlits Suðurnesja skv. lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og framkvæmdaleyfi skv. skipulagslögum nr. 123/2010.

Umhverfisstofnun vekur athygli á að fyrsta vatnaáætlun Íslands var staðfest í apríl 2022 á grunni laga um stjórn vatnamála nr. 36/2011. Markmið laganna er að vernda allt vatn (yfirborðsvatn og grunnvatn) og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar. Jafnframt er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns sem og langtímavernd vatnsauðlindarinnar.

Samkvæmt reglugerð nr. 535/2011 um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun eiga öll vatnshlot að ná umhverfismarkmiðum sínum og ástand þeirra má ekki rýrna. Gerist slíkt þarf að setja fram aðgerðir til að draga úr álagi á vatnshlotið með það að markmiði að bæta ástandið. Vatnshlotið sem um ræðir eru grunnvatnshlotið Rosmhvalanes 2 nr. 104-115-2-G. Samkvæmt lögum um stjórn vatnamála eiga grunnvatnshlot að ná umhverfismarkmiðum sínum um góða magnstöðu og gott efnafræðilegt ástand. Gæðapættir sem vakta á eru settir fram í reglugerð nr. 535/2011. Þeir gæðapættir sem notaðir eru til að meta ástand grunnvatnshlota eru breytingar á hæð grunnvatnsyfirborðs (magnstaða grunnvatns), leiðni og styrkur mengunarvalda.

Samkvæmt vatnaáætlun¹ er vatnshlotið Rosmhvalanes 2 í hættu á að ná ekki umhverfismarkmiðum sínum um gott efnafræðilegt ástand. Samkvæmt aðgerðaáætlun vatnaáætlunar² er tveimur aðgerðum sérstaklega beint að grunnvatnshlotinu Rosmhvalanes 2 vegna þeirrar hættuflokkunar sem það vatnshlot hefur fengið samkvæmt álagsgreiningu.

Í matsskyldufyrirspurn kemur fram að fráveitulögn frá flugvallarsvæði Isavia sé í innan 1 km svæðis við eyðingasvæðið, næst um 250 metra. Ekki kemur fram hvort að haft hafi verið samráð við Isavia en telur Umhverfisstofnun nauðsynlegt að gera slíkt vegna nálægðar og metið hvort að mögulegt sé að starfsemin geti valdið skemmdum á fráveitulögninni.

¹ Umhverfisstofnun 2022. [Vatnaáætlun Íslands 2022-2027](#).

² Umhverfisstofnun 2022. [Aðgerðaáætlun vatnaáætlunar 2022-2027](#).

Í matsskyldufyrirspurninni kemur fram að við eyðinguna falli til sprengjuefnaleifar sem eru of smáar til að tína upp og geti safnast upp á svæðinu og þá sé nokkur mengunarhætta af sprengiefni sérstaklega þeim sem gerð eru fyrir hernað (tólúen). Einnig kemur fram að grunnvatn á svæðinu sé talið mjög viðkvæmt fyrir mengun en þó vegna lektar megi gera ráð fyrir umtalsverðri þynningu í grunnvatni.

Grunnvatnshlotið Rosmhvalanes 2 er þegar undir miklu álagi vegna ýmiskonar iðnaðar og atvinnustarfsemi á svæðinu og samkvæmt lögum um stjórn vatnamála er ekki hægt að leyfa framkvæmdir sem geta orðið til þess að vatnshlot nái ekki umhverfismarkmiðum sínum.

Mikilvægi sprengjueyðingasvæðis er mikið en um leið verður að tryggja að það valdi ekki neikvæðum áhrifum á vatn og umhverfi. Umhverfisstofun leggur því til að starfsleyfishafi geri grunnástandsmælingu á jarðveginum fyrir notkun í samræmi við reglugerð nr. 1400/2020 um mengaðan jarðveg. Vöktun á jarðvegi undir sprengjusvæðinu fari síðan fram með reglulegum hætti til að fylgjast með mögulegri uppsöfnun á mengandi efnum. Ef efni finnast yfir viðmiðunarmörkum reglugerðarinnar verði gripið til ráðstafana til að tryggja að mengunin berist ekki í grunnvatnið.

Þegar og ef hætt verði notkun á svæðinu verði einnig tryggt að sandurinn og önnur efni verði fjarlægð og færð til förgunar með viðeigandi hætti.

Beðist er velvirðingar á því hve dregist hefur að svara þessu erindi.

Virðingarfyllst,

Halla Einarsdóttir

Teymisstjóri

Ríkey Kjartansdóttir

Sérfræðingur